

Sveriges advokatsamfund
● Verksamhet 2019

*Omslagsbild:
Detalj i glaskonstverket *You, Me and the Rest of Us*
av Philip Baldwin och Monica Guggisberg, som hänger
i Advokatsamfundets trapphall sedan slutet av sommaren 2019.*

I år sänds verksamhetsberättelsen ut i två versioner. Dels denna, som är en kortfattad tryckt skrift, dels en fullständig verksamhetsberättelse i digital form, som kan laddas ner från Advokatsamfundets webbplats, www.advokatsamfundet.se.

Innehåll

● Generalsekreteraren.....	4
● Om samfundet	8
● Ordföranden.....	14
● Styrelsen.....	18
● Advokatdagarna.....	20
● Disciplinnämnden.....	22
● Hilda	32
● Stockholm Human Rights Award.....	34
● Händelser.....	36
● Kansliet.....	40

Advokaten som förebild

”

Advokater har, förmodar jag, varit barn en gång” – så inleds romanen om en av fiktionens mest kända advokater.

Atticus Finch biträder en svart man anklagad för våldtäkt på en vit kvinna i en tid då han själv riskerar att hängas på grund av sitt försvar. Den svarta mannen är tveklöst oskyldig.

Den vita juryn dömer honom ändå. Advokaten Atticus Finch i romanen ”Dödssynden” av Harper Lee (*To kill a mockingbird*) går mot den allmänna opinionen och agerar medmänskligt, han företräder en utsatt person trots stora risker för egen del.

Både som advokat och som människa är Atticus Finch en förebild. Han är ensamstående pappa till två barn som han uppfostrar med stor empati samtidigt som han arbetar som försvarsadvokat i 1930-talets USA. När grannar och vänner hånar Atticus Finch för att han försvarar en svart man lär han sina barn att inte låta det påverka deras

inställning till dem som människor. Barnen blir chockade av hur pappans klient behandlas, men de lär sig också under sin uppväxt att lyssna på andras åsikter och att inte vara rädda för den som inte passar in i mallen.

Det sägs att vem som helst inte klarar av att vara en Atticus Finch. I analyser av den i USA mycket kända romanen, drar man gärna paralleller till andra yrken som till exempel präst eller läkare där Atticus Finch egenskaper är angelägna, men det är som advokat han främst tjänar som förebild. Romanen skildrar vikten av en rättsstat med advokater som företräder enskilda individer, gentemot staten, när de är utsatta och felaktigt anklagade.

Advokatens arbete är en förutsättning för att enskildas fri- och rättigheter ska kunna hävdas. Advokater har därför en särskild ställning och ett särskilt ansvar, som behöver förvaltas. Det är lika viktigt i dag som för 100 år sedan i USA. Förebilden Atticus Finch är lika angelägen då som nu.

Under 2019 blossade en debatt upp i medierna om advokaters beteende. Advokaters agerande bland annat på sociala medier »

SE FILMEN

I en filmad intervju svarar Mia Edwall Insulander bland annat på varför Advokatsamfundet behövs. Använd qr-koden nedan eller sök på Sveriges advokatsamfund på [youtube.com](https://www.youtube.com).

» och i förhandlingssalen kritiserades från olika håll, delvis orättfärdigt, i hårda ordalag. Kritiken baserades bland annat på vissa felaktiga uppfattningar om advokaters roll i rättssamhället. Att konsekvent hävda klientens perspektiv kan uppfattas som en obstruktion om man inte förstår advokatens främsta plikt: att visa trohet och lojalitet med sin klient.

Debatten i medierna aktualiserade också frågan om etiketten. Om advokater inte respekterar de vägledande reglerna om god advokatsed och, i yrket, agerar så att förtroendet för advokatkåren påverkas negativt, så är det en angelägenhet för hela kåren. En advokats arbete och agerande ska utövas med integritet och på ett sätt så att förtroendet för advokatkåren upprätthålls. Det finns emellertid många goda förebilder att ta vägledning från och ofta finns de nära: i principalen.

Huvudsyftet med att advokater har principalansvar för sina biträdande jurister är övervakning, så att ett ärende inte missköts. Men att agera som principal är också att vara en förebild. Många är de jurister och advokater som blivit skolade av kunniga kollegor som delat med sig av goda råd och erfarenheter. Genom att övervaka och vägleda som principal har man ett ansvar som förebild för nästa generation.

2019 präglades inte bara av debatt utan också av hot och våld. De senaste åren har

hot och våld mot advokater på grund av deras yrkesutövning ökat internationellt. När advokater blir utsatta på grund av det arbete de utför är det inte bara en attack mot den enskilde advokaten utan mot hela rättssamhället och rättssäkerheten.

Ofta arbetar de advokater som utsätts för hot och våld med mänskliga rättigheter. År 2019 skickade CCBE (Rådet för de europeiska advokatsamfundet; Council of Bars and Law Societies of Europe) hela 74 brev till stöd för advokater utsatta för våld och hot i 29 olika länder. 36 procent av de utsatta advokaterna blev mördade eller utsatta för mordförsök, 35 procent blev arresterade, 25 procent hotade och 4 procent förlorade sin advokattitel på grund av sitt arbete för klienters rättigheter. Det är en mycket allvarlig situation och en högst oroande utveckling. Mänskliga rättigheter blir svagare både i Europa och andra delar av världen. Advokater som arbetar med mänskliga rättigheter är ett uppenbart mål, eftersom de ofta företräder aktivisterna.

I Sverige tycker vi att vår rättsstat är stark, men vi kan inte ta den för given. Verklighetens förebilder är vi. Det är nödvändigt att Advokatsamfundet och ledamöterna agerar som de goda förebilder vi behöver vara. På så sätt främjar vi bäst det goda rättssamhället.

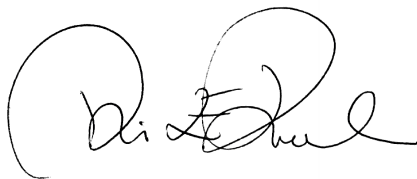
penbart mål, eftersom de ofta företräder aktivisterna. Om man underminerar aktivisternas rättigheter till ett biträde, medför det att allt färre kommer att fortsätta engagera sig i viktiga frågor.

En av de advokater som arbetar för mänskliga rättigheter trots hot är Gaby Lasky som fick stiftelsen Anna Dahlbäcks stipendium år 2019. (Anna Dahlbäck var själv advokat och arbetade aktivt för att förhindra kränkningar av mänskliga rättigheter innan hon avled år 2015, 41 år gammal.) Gaby Lasky är verksam som ad-

vokat i Israel där hon åtar sig kontroversiella fall. Hon försvarar både palestinska och israeliska klienter, eftersom hon menar att människors mänskliga rättigheter kan bli kränkta på båda sidor. Genom att företräda människor oavsett vilken sida de tillhör eller vad de tror på förmedlar Gaby Lasky ett mycket viktigt budskap i en av vår tids svåraste konflikter.

Goda förebilder är viktiga. Skönlitteraturens kan hjälpa oss att ge nya perspektiv och förstå det som annars kan vara svårbegripligt. Genom litteraturen kan vi ta till oss andra sätt att tänka än vårt eget, ”du förstår aldrig riktigt en person förrän du ser saker från hans synvinkel – förrän du klättrar in i hans skinn och går omkring i det” för att citera Atticus Finch.

Verklighetens förebilder är lika viktiga. Det sker en oroande utveckling mot ett ifrågasättande av advokaternas oberoende och möjlighet att försvara människors fri- och rättigheter, liknande den allmänna opinion Finch mötte när han försvarade en svart man. I Sverige tycker vi att vår rättsstat är stark, men vi kan inte ta den för givet. Verklighetens förebilder är vi. Det är nödvändigt att Advokatsamfundet och ledamöterna agerar som de goda förebilder vi behöver vara. På så sätt främjar vi bäst det goda rättssamhället.

MIA EDWALL INSULANDER

mia.edwall.insulander@advokatsamfundet.se

Detta är Sveriges advokatsamfund

Sveriges advokatsamfund är en privaträttslig sammanslutning, som bildades på enskilt initiativ 1887. Advokatsamfundet fick officiell status när den nya rättegångsbalken trädde i kraft 1948. När samfundet bildades hade det 38 ledamöter. Under de senaste dryga 20 åren har antalet ledamöter mer än fördubblats. I dag har Advokatsamfundet över 6100 ledamöter.

Enligt stadgarna för Sveriges advokatsamfund har samfundet till ändamål

- att till främjande av god rättsvård upprätthålla en rättrådig och yrkesskicklig advokatkår,

- att följa rättsutvecklingen och verka för att samfundets erfarenhet kommer denna till godo,
- att tillvarata advokaternas allmänna yrkesintressen samt
- att verka för sammanhållning och samförstånd mellan advokaterna.

Advokatsamfundet har även getts en i viss mån offentligrättslig ställning, framför allt i fråga om den disciplinära verksamheten och inträden i samfundet. Advokatsamfundet anlitas också i stor omfattning som remissorgan och avger yttranden över i stort sett alla förslag till central lagstiftning.

Dessutom deltar Advokatsamfundet i den offentliga debatten i ämnen som är särskilt angelägna för rättsutvecklingen. ¶

SÅ REGLERAS ADVOKATSAMFUNDETS VERKSAMHET

Advokatväsendet regleras i 8 kapitlet rättegångsbalken. Av 1 § framgår att det ska finnas ett allmänt advokatsamfund i Sverige och att samfundets stadgar fastställs av regeringen. Endast den som är ledamot av Advokatsamfundet får använda titeln advokat. Av rättegångs-

balken framgår vidare att en advokat är skyldig att följa god advokatsed.

Vad som är god advokatsed framgår av Vägledande regler om god advokatsed. God advokatsed är inte något som är en given storhet för alla tider, utan den förändras och utvecklas

över tiden genom så kallade vägledande uttalanden av styrelsen och genom disciplinnämndens avgöranden.

Regleringen av Advokatsamfundet syftar till att trygga allmänhetens intresse av att kunna få rättsligt biträde av kvalificerade ombud.

*Sara Kihlberg,
Advokatsamfundets
ekonomichef. På
ekonomiavdelningen
arbetar tre personer,
som svarar för löner,
avgifter, bokföring
och liknande. Ekonomi-
chefen ingår dess-
utom i samfundets
försäkringsgrupp.*

Handläggarna på Advokatsamfundets juristavdelning arbetar bland annat med att bereda inträdesärenden och disciplinärenden. Juristavdelningen handlägger varje år över ett tusen ärenden inom det offentlighetsrättsliga området. På bilden syns jur. kand. Lisa Jäderbrink, styrelsens sekreterare 2020.

REMISSER

Advokatsamfundet är en av de viktigaste aktörerna i rättssamhället och samfundet är en av de instanser som lämnar in flest remissvar i Sverige. 2019 besvarades 90 remisser. Remissarbetet utgör en viktig del i stadgarnas ändamålsformulering om att samfundet ska "följa rättsutvecklingen och verka för att samfundets erfarenhet kom-

mer denna till godo" (1 §). Remisserna behandlas normalt av en arbetsgrupp, bestående av en ordförande från styrelsen, en författare samt en opponenter (som regel ledamöter). Arbetsgruppens förslag till yttrande granskas av kansliet och presidiet innan det avges. Enligt instruktionen för remissarbetet ska remissvaren huvudsakligen ta sin

utgångspunkt i uppgifterna att värna den goda rättsstaten samt att tillvarata advokaternas yrkesintressen. Samtliga inkomna remisser publiceras på Advokatsamfundets webbplats. Alla ledamöter inbjuds att lämna synpunkter på dessa remisser. Samtliga remissyttranden finns att läsa i sin helhet på www.advokatsamfundet.se.

SÅ STYRS ADVOKATSAMFUNDET

Advokatsamfundet är geografiskt uppdelat i sju avdelningar. Varje avdelning har en egen verksamhet och en egen styrelse. Avdelningsstyrelserna lämnar yttranden till samfundets styrelse bland annat i ärenden som gäller ansökningar om inträde i samfundet. Samfundets ledamöter utövar sitt inflytande över Advokatsamfundet genom fullmäktige, som utses av avdelningarna.

Fullmäktige sammanträder en gång per år och väljer Advokat-

samfundets styrelse. Styrelsen bestod vid utgången av 2019 av en ordförande, en vice ordförande och arton andra ledamöter. Fullmäktige väljer också en ordförande, en vice ordförande och sex ledamöter till disciplinnämnden. De återstående tre ledamöterna av disciplinnämnden, de offentliga representanterna, utses av regeringen.

Advokatsamfundet har sitt kansli på Norra Djurgården i Stockholm. Kansliet leds av generalsekreteraren.

I Advokatsamfundets hus finns även Juridiska biblioteket, som är ett av Sveriges främsta juridiska fackbibliotek med en boksamling på cirka 55 000 band. Biblioteket är öppet för alla som har avlagt examen vid juridiska fakulteter och för juridikstuderande.

På samfundets kansli finns även den redaktion tillika informationsavdelning som producerar Advokatsamfundets tidskrift Advokaten och driver samfundets webbplatser.

SÅ BEVILJAS INTRÄDE

Kraven är höga på den som vill bli ledamot av Advokatsamfundet. För att bli advokat krävs en omfattande teoretisk och praktisk utbildning. Efter fyra och ett halvt års juridisk utbildning och juristexamen vid universitet krävs tre års juridiskt arbete. Under dessa tre år ska man ha arbetat som biträdande jurist vid en advokatbyrå eller ha drivit egen juridisk byrå. Från och med den 1 januari 2004 krävs dessutom att sökanden har avlagt advokatexamen för att inträde ska beviljas. Från den 1 januari 2016 ingår även en skriftlig examination i konstitutionell rätt som en obligatorisk del i advokatexamen.

SÅ FUNGERAR TILLSYVEN

En advokat är enligt rättegångsbalken skyldig att följa god advokatsed. I sin verksamhet är advokaten underkastad Advokatsamfundets och Justitiekanslerns tillsyn.

Advokatsamfundets tillsyn utövas av samfundets disciplinnämnd. Ett disciplinärt ingripande kan leda till påföljderna uteslutning, varning med straffavgift på maximalt 50 000 kronor, varning utan straffavgift eller erinran.

UPPDRAG

Advokatsamfundets ledamöter deltar som ledamöter och experter i olika nämnder, kommittéer, arbetsgrupper, styrelser och utredningar. På så sätt kan Advokatsamfundet bland annat följa rättsutvecklingen och verka för att samfundets erfarenhet kommer denna till godo.

Johan Sangborn, chefsjurist och ansvarig för det internationella arbetet.

OM SAMFUNDET

KÅREN VÄXER

Antalet advokater fortsätter att öka i ungefär samma takt som förra året. Det är i Stockholm som den största tillväxten skett, men det kan också noteras att antalet advokater i Mellersta avdelningen ökat betydligt i jämförelse med de senaste åren.

LEDAMÖTER

Vid utgången av 2018 hade Advokatsamfundet 6 000 ledamöter. Under 2019 har antalet ledamöter ökat med 119 personer till sammanlagt 6 119 ledamöter (varav 5 539 är verksamma). Av det totala antalet ledamöter är 4 089 män och 2 030 kvinnor. Antalet ledamöter har ökat med 24 manliga ledamöter och 95 kvinnliga ledamöter.

ADVOKATERNAS FÖRDELNING PÅ AVDELNINGARNA

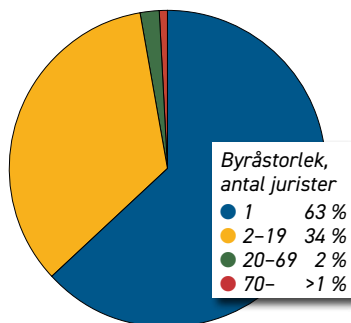
	2019	2018	18-19
Stockholm	2 948	2 888	+ 60
Västra	1 023	1 004	+ 19
Södra	967	952	+ 15
Mellersta	477	450	+ 27
Östra	344	344	0
Norra	270	267	+ 3
Utland	90	95	- 5
Summa	6 119	6 000	+ 119

BITRÄDANDE JURISTER

Tillväxten bland biträdande jurister var under första halvan av 2010-talet lägre än den varit före år 2009. Under 2014-2018 ökade dock antalet biträdande jurister återigen. Under 2019 har antalet ökat med 110 till sammanlagt 2 549 biträdande jurister, varav 2 365 är verksamma. Tillväxttakten visar en tydlig minskning jämfört med de två föregående åren då antalet ökade med över 200 nya biträdande jurister per år.

EU-ADVOKATER

Vid utgången av 2019 fanns det 33 EU-advokater, alltså advokater verksamma i Sverige men auktoriserade i ett annat land, registrerade hos Advokatsamfundet. Av dessa är 19 män och 14 kvinnor. Det totala antalet EU-advokater har minskat något under året.

BYRÅSTORLEK

Mindre advokatbyråer utgör den största andelen av landets byråer. Av landets totalt 1 988 advokatbyråer var 1 256 enmansbyråer, vilket motsvarar drygt 63 procent. Många av dessa har dock kontorsgemenskap med andra advokater. På 678 advokatbyråer fanns det mellan 2 och 19 jurister. Endast 14 advokatbyråer hade fler än 70 jurister. Dessa byråer sysselsätter emellertid drygt 16 procent av den verksamma advokatkåren och 36 procent av de verksamma biträdande juristerna.

ÅLDERSFÖRDELNING

Av det totala antalet ledamöter är drygt 2 procent (133 av 6 119) i åldern 20-29 år, drygt 24 procent (1 485) i åldern 30-39 år, knappt 22 procent (1 344) i åldern 40-49 år, knappt 19 procent (1 154) i åldern 50-59 år, drygt 17 procent (1 049) i åldern 60-69 år och knappt 16 procent (954) över 70 år.

Av det totala antalet biträdande jurister är drygt 56 procent (1 435 av 2 549) i åldern 20-29 år, drygt 35 procent (898) i åldern 30-39 år, knappt 5 procent (121) i åldern 40-49 år, drygt 2 procent (58) i åldern 50-59 år, drygt 1 procent (30) i åldern 60-69 år samt drygt en kvarts procent (7) över 70 år.

KVINNOR I YRKET

Andelen kvinnor i advokatyrket fortsätter att öka långsamt och uppgick vid utgången av 2019 till drygt 33 procent. Motsvarande siffra 2018 var drygt 32 procent. För fjortonde året i rad översteg dock antalet kvinnliga biträdande jurister antalet manliga. Andelen kvinnor bland de biträdande juristerna uppgick vid utgången av 2019 till drygt 56 procent.

Mikael Uhr, en av de två anställda som ansvarar för kontor, teknik och säkerhet på Advokatsamfundet.

Advokatsamfundets roll som granskare – kanske viktigare än någonsin

Det har gått 39 år sedan jag kom till Uppsala för att studera statskunskap. Min uppsatshandledare tredje terminen tyckte att jag skulle doktorera. Som ämne föreslog han bestraffningsideologierna och hur de kommit till uttryck i det svenska rättssystemet. Detta var i den brytningstid när vårdtänkandet – med gärningsmannen i fokus – började vika för den så kallade nyklassicismen, som i stället betonade gärningen.

Annat – livet – kom emellan; det blev aldrig någon avhandling i statskunskap, utan juridikstudier. De ämnen som mest fängade mitt intresse på juristlinjen var straffrätten och straffprocessdelen av processrätten. Tillfälligheter gjorde att det efterföljande arbetslivet kom att ägnas saker långt från dessa frågor.

Likväl har jag alltifrån den första studietiden med intresse följt kriminalpolitiken. Intresset accentuerades när jag år 2015 inträdde i Advokatsamfundets styrelse som vice ordförande och därmed kom att ta aktiv del i samfundets remissarbete.

Aldrig under de fyra decennier som jag följt

utvecklingen har brott och straff så stått i fokus för den politiska debatten som i dag. I en Novusundersökning från slutet av 2019 kommer lag och ordning på andra plats när de tillfrågade ombeds att ange vilken fråga de tycker är allra viktigast (efter invandring och integration).

Det är inte förvånande med tanke på hur den allra grövsta våldsbrottsligheten har utvecklats. Mest uppmärksammat på senare tid har varit några fruktansvärda mord i Malmö, bland annat på en kvinna med sitt barn i famnen. Men det är inte bara i de tre storstäderna och deras förorter som det skjuts och sprängs. I min hemstad Uppsala – som länge kändes idyllisk – förekom 22 skjutningar under 2019. Nästan hälften av dessa utreddes som mord eller försök till mord.

Denna utveckling har medfört att politikerna satts under mycket stark press att agera för att få bukt med den grova våldsbrottsligheten och då i synnerhet skjutningar och sprängningar. Denna press har medfört att nästan alla politiska partier är beredda att överväga förändringar i straffrätten och straffprocessen som hade varit otänkbara för bara några år sedan.

Under hösten 2019 hölls överläggningar mellan samtliga politiska partier utom Sverigedemokraterna. Sedan M, KD och L lämnat överläggningarna, eftersom de inte ansåg att regeringen gick ➤

I detta läge är Advokatsamfundets roll som granskare av förslag som läggs fram viktigare än den kanske någonsin varit. Denna uppgift blir helt central de närmaste två åren.

SE FILMEN

I en filmad intervju svarar Christer Danielsson bland annat på om vad han är mest nöjd med att ha uppnått som ordförande hittills. Använd qr-koden nedan eller sök på Sveriges advokatsamfund på [youtube.com](https://www.youtube.com).

» långt nog, lade regeringen i september fram det så kallade 34-punktsprogrammet med "åtgärder mot gängkriminaliteten".

Den första punkten på listan – att införa hemlig dataavläsning – har redan resulterat i en proposition och lagstiftning som kan antas ha trätt i kraft när den här texten publiceras (prop. 2019/20:64). Advokatsamfundet avstyrkte i sitt remissvar över det underliggande betänkandet införandet av hemlig dataavläsning.

I 34-punktsprogrammet förutsätter regeringen också att man under våren 2020 kommer att besluta om en lagrådsremiss i vilken bland annat – under vissa förutsättningar – föreslås slopad straffrabatt för unga myndiga i åldrarna 18–20 år. Även i detta fall avstyrkte Advokatsamfundet huvuddelarna i det underliggande utredningsförslaget, som innebar ett totalt slopande av reduktionen för 18–20-åringar.

I många fall blir första steget i genomförandet av 34-punktsprogrammet att låta utreda frågan.

En redan tillsatt utredning har i uppdrag att föreslå utökade möjligheter för polisen att göra husrannsakan utanför förundersökning i syfte att söka efter vapen och andra farliga föremål. I utredarens uppdrag ingår att bedöma vilka inskränkningar i det grundläggande skyddet mot husrannsakan som är befogade för att förebygga och förhindra skjutningar, sprängningar och annan allvarlig brottslighet.

I en annan redan tillsatt utredning behandlas några av de mest kontroversiella förslagen i 34-punktsprogrammet – kronvittnen och anonyma vittnen. Utredningen – där Advokatsamfundets tidigare ordförande Bengt Ivarsson medverkar som expert – ska

- analysera om det finns ett behov av och är lämpligt att införa en möjlighet till strafflindring för den som medverkar till utredning av någon annans brottslighet (så kallade kronvittnen),

- föreslå åtgärder för att förbättra stödet till vittnen och överväga åtgärder för att stärka skyddet av vittnen,

- analysera om det finns ett behov av och är

lämpligt att införa en möjlighet att vittna anonymt och

- bedöma om straffskalorna för övergrepp i rättssak, mened och skyddande av brottsling bör skärpas.

Regeringen vill också se skärpta straff för dem som rekryterar unga till kriminalitet och skärpta straff för brott kopplade till kriminella uppgörelser. Dessa frågor ska hanteras i en ytterligare utredning.

I samtliga ovan angivna fall kommer förslagen att remitteras till Advokatsamfundet för granskning och yttrande.

Redan i förra årets verksamhetsberättelse skrev jag att det under de närmaste åren kommer att vara en mycket viktig uppgift för samfundet att med kritisk blick granska lagförslag på det kriminalpolitiska området. Det var före 34-punktsprogrammet. Det jag då skrev gäller i än högre grad nu.

I ett läge där lag och ordning anses vara en av de viktigaste politiska frågorna, där regeringen är satt under stark press att komma tillrätta med den grövsta våldsbrottsligheten och där partier i opposition hävdar att det regeringen gör är för lite och för långsamt, är risken överhängande att lagändringar sker utan vederbörligt hänsynstagande till rättssäkerhet och andra rättsstatliga värden.

I detta läge är Advokatsamfundets roll som granskare av förslag som läggs fram viktigare än den kanske någonsin varit. Denna uppgift blir helt central de närmaste två åren, när de olika punkterna i 34-punktsprogrammet ska omvandlas till lagändringar.

Som jag skrev på den här platsen ifjol: Det är förvisso politikerna som bestämmer innehållet i lagarna, men när de gör det ska vi ha pekat på de brister och risker som finns med att beträda den föreslagna vägen.

CHRISTER DANIELSSON

Ordförande i Sveriges advokatsamfund

SVERIGES BIKES
LAG

UTGÅV
C. G. HELLQVIST

Stående från vänster: Johan Sangborn (chefs-
jurist), Christina Malm, Klas Wennström,
Kristoffer Ribbing, Rebecka Lewis, Karl
Woschnagg, Åsa Erlandsson, Fredrik Ungerfält,
Johanna Näslund, Magnus Nedstrand, Pia Brink,
Erik Sjöman, Sait Umdi, Hannes Grufman
(styrelsens sekreterare), Anna Ulfsson
Forssell, Emil Andersson, Petter Hetta.
Sittande från vänster: Maria Billing (f.d. chefs-
jurist), Sven A. Olsson, Mia Edwall Insulander
(generalsekreterare), Christer Danielsson,
Eva-Maj Mühlenbock, Jan-Mikael Bexhed.

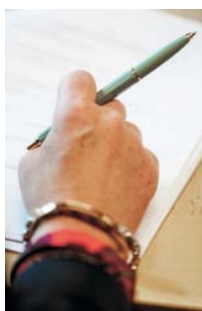

ADVOKATSAMFUNDETS STYRELSE

Advokatsamfundets styrelse består sedan juli 2019 av en ordförande, en vice ordförande och arton andra ledamöter.

Styrelsen har sammanträtt elva gånger under 2019. Fem av dessa styrelsemöten har varit digitala. Styrelsemötena föregås vanligtvis av presidiummöten, då ordföranden, vice ordföranden och generalsekreteraren biträdda av samfundets chefsjurist och styrelsens sekreterare förbereder det kommande mötet. Cirka åtta dagar före styrelsemötet görs handlingarna till de ärenden som ska behandlas på mötet tillgängliga för ledamöterna via en digital plattform.

Styrelsen behandlar i regel ett hundratal ärenden per möte: inträdesärenden, utträdesärenden, disciplinärenden, frågor väckta i styrelsen, inkomna framställningar och remisser.

STYRELSEN 2019

Ordförande

Christer Danielsson, Stockholm.

Vice ordförande

Eva-Maj Mühlenbock, Stockholm.

Ledamöter

Emil Andersson, Göteborg.
Jan-Mikael Bexhed, Stockholm.
Pia Brink, Kungsbacka.
Åsa Erlandsson, Stockholm.

Anna Ulfsdotter Forsell, Stockholm.
Petter Hetta, Umeå.
Rebecka Lewis, Stockholm.
Christina Malm, Stockholm.
Magnus Nedstrand, Linköping.
Johanna Näslund, Örebro.
Sven A. Olsson, Helsingborg.
Kristoffer Ribbing, Stockholm.
Erik Sjöman, Malmö.

Sait Umdî, Malmö.
Fredrik Ungerfält, Göteborg.
Klas Wennström, Stockholm.
Karl Woschnagg, Frankfurt am Main, Tyskland.
Silvia Ingolfsdottir Åkermark, Stockholm.

Styrelsens sekreterare

Hannes Grufman.

Advokatdagarna samlade rekordmånga deltagare

Generalsekreterare Mia Edwall Insulander hälsade de över 750 deltagarna välkomna på Advokatdagarna på Grand Hôtel i Stockholm. Det var nionde gången, konstaterade Edwall Insulander, som sa att det visserligen var hennes för-

sta advokatdag som generalsekreterare, men att hon faktiskt var med och planerade för de första Advokatdagarna i en arbetsgrupp redan 2011. Advokatdagarna fyller enligt Mia Edwall Insulander en viktig funktion genom att föra advokater samman. De bidrar därmed till att uppnå stadgarnas formulering om ett enat samfund.

Isamband med inledningen överlämnade Mia Edwall Insulander och samfundets ordförande Christer Danielsson Advokatsamfundets pris 2019 för framstående insatser inom advokatycket till Maria-Pia Hope. Maria-Pia Hope blev ledamot av Sveriges advokatsamfund 2001 och är managing partner och vd på Vinge sedan 2012. I motiveringen för priset nämndes särskilt hur Maria-Pia Hope har gjort framstående insatser genom att förena yrkes-

skicklighet med ledarskap och jämställdhetsarbete.

Christer Danielsson talade i sin välkomsthälsning särskilt om advokaternas roll i den aktuella rättspolitiska debatten och betonade att det är en del av advokaternas uppdrag att värna rättsstaten och dess värden.

Journalisten Kattis Ahlström ledde därefter ett samtal med Mia Edwall Insulander och advokaterna Peter Danowsky och Viktor Banke. Ämnet var advokatrollen och de viktigaste utmaningarna för Advokatsamfundet och advokatkåren.

I en av storföreläsningarna intervjuade journalisten Martin Wicklin justitierådet, akademiledamoten och före detta advokaten Eric M. Runesson. Eric berättade frispråkigt om sin uppväxt i Farsta, där närheten till naturen var central för den unge Eric.

- Från tio till sexton år ser jag mig nog som en djupt asocial varelse, som drog ut i skogen nästan varje dag, avslöjade Eric, som berättade att han tillbringade hela dagar ensam med att utforska blommor, fåglar och växtlighet.

Advokatdagarna är en plats för glädje och inspiration, som ger advokater från alla delar av landet tillfälle att mötas över verksamhetsgränserna och på så sätt bidrar till sammanhållningen inom advokatkåren. **J**

SE FILMEN

Följ med på Advokatdagarna. Använd qr-koden nedan eller sök på Sveriges advokatsamfund på youtube.com.

Maria-Pia Hope.

Så går det till i disciplinnämnden

Även inför årets text från min sida i denna tryckta version av samfundets verksamhetsberättelse, uttryckte chefredaktören Tom Knutson önskemålet om en framåtsyftande, visionär och mer filosofisk text. Jag tror att jag förra året i åtminstone någon mån lyckades tillmötesgå chefredaktörens önskemål men i år – ursäkta Tom – har jag något annat på hjärtat.

Det finns en risk för att man lätt fångas av och kanske också överdriver betydelsen av sådant som man själv arbetar med och är engagerad i. För mig finns en sådan risk när det gäller Advokatsamfundets disciplinära verksamhet och kanske särskilt när det gäller disciplinnämnden. Men med det sagt tror jag ändå inte att det går att bestrida att den disciplinära verksamheten är synnerligen betydelsefull för advokattiteln eller, om man så vill, för varumärket advokat. Den delen av samfundets verksamhet handlar ju om att upprätthålla och utveckla begreppet god advokatsed och därmed de fyra kärn-

värden (klientlojaliteten, oberoendet, konfidentialiteten och frånvaron av intressekonflikter) som bär upp titeln och som vi gärna framhåller skiljer oss från andra kategorier av juristkonsulter. Det finns inte heller någon annan kategori av juristkonsulter som har ett eget kapitel i rättegångsbalken (8 kap.).

De många kontakter som jag i olika sammanhang har haft med advokater med olika verksamhetsinriktningar har gett mig intrycket att kunskaperna och kännedomen om inte minst disciplinnämndens verksamhet inte är direkt imponerande. Så när jag fick äran att skriva ett bidrag till den vänbok som gavs ut till Anne Ramberg vid hennes avgång som Advokatsamfundets generalsekreterare, kom mitt bidrag att få titeln "Så går det till i disciplinnämnden". Jag är medveten om att underhållningsvärdet är begränsat, men jag bestämde mig ändå för att ta risken och återanvända texten nu i denna verksamhetsberättelse i syfte att sprida information i ämnet. De som har läst mitt bidrag i vänboken eller som kommer att göra det, kan konstatera att jag nu i verksamhetsberättelsen har gjort vissa justeringar och tagit bort vissa partier som jag bedömt hör hemma just i vänboken men kanske inte här i verksamhetsberättelsen. »

» **N**ämnden har elva ledamöter. Alla är ordinarie och det finns alltså inte några suppleanter. Ordföranden, vice ordföranden och sex andra ledamöter ska vara advokater. Ordföranden och vice ordföranden kan väljas om hur länge som helst – Claes Peyron, som avled för några år sedan, var nämndens ordförande i 16 år – medan övriga advokatledamöter kan sitta i nämnden som mest i 8 år. Nämndens tre övriga ledamöter är så kallade allmänna representanter, som utses av regeringen. Systemet med av regeringen utsedda ledamöter i nämnden infördes 1982 och nämnden hade från början två allmänna representanter. Från och med den 1 juli 1997 ingår det tre allmänna representanter i nämnden. Om någon skulle vara intresserad av namnen och till äventyrs också utseendet på dem som för närvarande är ledamöter i nämnden, finns både namn och bild på samfundets hemsida. Det kan emellertid vara värt att här berätta att kretsen av allmänna representanter i nämnden för närvarande utgörs av före detta talmannen i Sveriges riksdag och före detta statsrådet med mera Per Westerberg, före detta statsrådet och före detta landshövdingen med mera Barbro Holmberg samt före detta lagmannen med mera Stefan Strömberg.

Sedan den 1 juli 1997, då således de allmänna representanterna i nämnden blev tre till antalet, arbetar nämnden, förutom naturligtvis i plenum, även i prövningsavdelningar. Dessa är tre till antalet och i varje prövningsavdelning sitter två advokatledamöter och en allmän representant. Ordföranden och vice ordföranden sitter inte i någon prövningsavdelning. En prövningsavdelning kan besluta antingen att en anmälan inte ska föranleda någon åtgärd mot den anmälda advokaten eller att ärendet ska hänskjutas till nämnden

i plenum för avgörande. En prövningsavdelning kan alltså fria den anmälda advokaten men inte tilldela en disciplinär påföljd. Principen för arbetet i prövningsavdelningarna är att ett ärende hänskjuts till nämnden i plenum om någon ledamot i prövningsavdelningen anser att det bör ske.

En av mina första handfasta åtgärder som ordförande – och kanske den enda jag blir ihågkommen för – var att ge instruktion om att det ska finnas en kniv i bullkorgen så att det går att ta en halv bulle om en hel skulle framstå som övermäktig.

De flesta ärenden som kommer till nämnden har en så kallad saklegitimerad anmälare, alltså någon som är berörd av saken. Det kanske allra vanligaste är en klient som anmäler sin egen advokat men vanligt är också att en advokat blir anmäld av en motpart eller av ett vittne som påstår sig ha blivit trakasserad av advokaten. Men härutöver får nämnden varje år ett flertal ärenden som styrelsen har tagit upp utan att det finns någon saklegitimerad anmälare. Under 2019 fick nämnden 56 sådana ärenden som alltså styrelsen ”skickade” till nämnden. För det allra mesta är det då generalsekreteraren som har initierat saken hos styrelsen som sedan

alltså beslutar att ta upp ett disciplinärende som skickas till nämnden. En kategori av sådana ärenden är de där upprinnelsen har varit uppgifter i media som talar för att en advokat har brutit mot advokatsed. Den berörda advokaten tillskrivs då av generalsekreteraren och får tillfälle att yttra sig innan generalsekreteraren tar ställning till om ett ärende ska initieras hos styrelsen. Det finns också flera andra kategorier av ärenden som kommer till nämnden från styrelsen utan att det finns någon saklegitimerad anmälare.

Nämnden sammanträder en hel dag varje månad med undantag för juli. Sammanträdena äger som regel rum på torsdagar. Ett normalår blir det, utöver de månatliga mötena, ett eller ett par extra sammanträden av olika skäl. Nämnden samman-

träder alltid i samfundets hus på Laboratoriegatan på Djurgården i Stockholm och det känns verkligen som ett stort privilegium att få vara i de oerhört vackra lokalerna i huset.

För att ge en bild av omfattningen av verksamheten kan jag nämna att nämnden i plenum behandlade 196 ärenden under 2019. Under samma år behandlade de tre prövningsavdelningarna totalt 440 ärenden, varav 128 hänsköts till nämnden i plenum. År 2000 kom det in 604 anmälningar medan det under 2019 kom in 456 anmälningar. Det innebär en minskning av antalet anmälningar under perioden med omkring 25 procent trots att antalet advokater under samma period har ökat med omkring 73 procent. Enligt min uppfattning är den främsta förklaringen till den positiva utvecklingen införandet av advokatexamen år 2004. Men även kravet på obligatorisk strukturerad efterutbildning samt en ökad allmän professionalisering av kåren har haft betydelse.

Cirka kl. 9.00 på sammanträdesdagen kommer ledamöterna till huset. Alla går då en trappa upp till den övre hallen, där det finns kaffe och framför allt vad som knappast kan beskrivas som annat än världens godaste kanelbullar och kardemummabullar. Vi talar då om riktigt bastanta saker och en av mina första handfasta åtgärder som ordförande – och kanske den enda jag blir ihågkommen för – var att ge instruktion om att det ska finnas en kniv i bullkorgen så att det går att ta en halv bulle om en hel skulle framstå som övermäktig. Kaffe- och bullkalaset med tillhörande småprat är slut vid 9.15-tiden. Då går de tre prövningsavdelningarna till sina mötesrum för att behandla ärendena på respektive prövningsavdelnings föredragningslista och alltså besluta vilka ärenden som ska hänskjutas till nämnden i plenum och vilka som slutligt inte ska föranleda någon åtgärd.

Ordföranden och vice ordföranden sitter, som sagt, inte i prövningsavdelning och under tiden

som prövningsavdelningarna arbetar, gör normalt ordföranden och vice ordföranden tillsammans med nämndens sekreterare en översiktlig genomgång och avstämning av föredragningslistan (mellan 20 och 30 ärenden) för att identifiera sådant som särskilt bör uppmärksammas under dagens sammanträde. Senast kl. 10.30 är prövningsavdelningarna klara med sina möten och alla är på plats i det stora sammanträdesrummet. Nämndens sammanträde kan då börja.

Mellan 10 och 14 dagar före sammanträdesdagen har samtliga ledamöter fått alla handlingar i varje ärende digitalt. Det kan i en del ärenden vara fråga om ett mycket omfattande material. Rekordet sattes nog i ett ärende som avgjordes hösten 2018 där handlingarna i utskriften vägde omkring 11 kg. Bland handlingarna i varje ärende finns ett på kansliet utarbetat beslutsförslag innehållande en ”recit” med redogörelse för vad anmälaren framfört, vad den anmälde advokaten yttrat och en skrivning under rubrik ”Nämndens bedömning och beslut”. Ledamöterna kommer alltid väl förberedda och pålästa till sammanträdena. I varje ärende finns också två ledamöter som är referenter och som förväntas vara särskilt insatta i sina respektive ärenden.

Behandlingen av varje ärende inleds med att nämndens sekreterare föredrar ärendet och kansliets förslag till nämndens bedömning och beslut. Efter föredragningen går ordet till de två referenterna som får säga sitt. Om det är en advokat och en allmän representant som är referenter, får advokaten börja. När referenterna har lämnat sina synpunkter, blir ordet fritt.

Och ungefär så fortsätter vi att avverka ärende efter ärende fram till omkring kl. 12.00, då det blir lunch. Den äter vi högst upp i huset och den består för det allra mesta av någon form av husmanskost samt någon liten dessert med kaffe. Kvalitén är genomgående mycket hög. Det är ovanligt att samtalen »

SE FILMEN

I en filmad intervju svarar Börje Samuelsson bland annat på om det advokatetiska regelverket håller i tider då samhället förändras snabbt. Använd qr-koden nedan eller sök på Sveriges advokatsamfund på youtube.com.

DISCIPLINNÄMNDEN

» runt matbordet handlar om våra ärenden. I stället blir det trevligt småprat om både högt och lågt. I sammanhanget kan jag väl nämna att det inte alltid har varit så att nämnden (och motsvarande gäller också för huvudstyrelsen) har intagit lunch i huset. När jag satt i huvudstyrelsen intogs i stället lunchen på Wärdshuset Ulla Winbladh. Då promenerade ledamöterna bort till Djurgårdsbron, över den och fram till värdshuset där lunchen serverades i festvåningen. Efter maten vidtog en ny promenad tillbaka till Laboratoriegatan. Det var i praktiken omöjligt att ha kortare lunchavbrott än 1½ timme. Då tyckte åtminstone jag att det var mycket trevligt och jag minns att jag tyckte det var sorgligt att den fina traditionen togs bort. Nu skulle jag inte kunna tänka mig en återgång till att äta lunch utanför huset. Den nuvarande ordningen är minst lika trevligt och dessutom mer effektiv.

När vi har ätit klart vår lunch och sedan var och en fått några minuter för "personliga bestyr" är nämnden åter på plats i sammanträdesrummet kl. 13.00. Ett normalsammanträde fortsätter vi sedan med att beta av ärende efter ärende och vanligtvis slutar sammanträdet kl. 16.00, men det händer att vi får fortsätta i ytterligare någon timme.

Ett antal ärenden på föredragningslistan är till sin karaktär sådana att de bara tar kanske fem minuter att behandla. Andra ärenden är komplicerade såväl i sak som advokatiskt och kan ta lång tid att behandla, någon gång flera timmar. Till den kategorin hör bland annat ärenden där den anmälda advokaten anklagas för att ha åtagit sig uppdrag i strid med reglerna om intressekonflikter. Dessa ärenden är nog också de där skiljaktiga meningar inom nämnden är vanligast förekommande.

Diskussionerna i nämnden blir vid behandlingen av en del ärenden mycket livliga. Men kännetecknande är att det är högt i tak och fullständigt prestigelöst. Det är inte alls ovanligt att man inledningsvis har haft en ganska bestämd mening

men att man en halvtimme senare, när man har lyssnat på andra ledamöter, förstår att det nog är klokt att inte hålla fast vid det synsätt som man inledningsvis förfäktat. Det är faktiskt en rätt härlig känsla. De som sitter i nämnden är en erfaren, klok och begåvad grupp människor och jag tänker ofta på vilket privilegium det är att få vara ordförande för en sådan grupp. Överhuvudtaget tycker jag att vi har det mycket trevligt i nämnden.

Det jag berättat ovan om hur det går till i nämnden, gäller dock inte alltid. Och det beror på 43 § 3 st. i samfundets stadgar. Där står det att disciplinnämnden får bestämma att muntlig förhandling ska hållas vid behandling av ärende i nämnden och att sådan förhandling ska äga rum när uteslutning ur samfundet kan komma i fråga som påföljd. I praktiken går det till så att ett ärende behandlas på vanligt vis vid ett sammanträde, varvid diskussionen visar att uteslutning kan övervägas som påföljd. Då bordläggs ärendet och nämnden bestämmer att den ifrågavarande advokaten ska kallas att personligen inställa sig inför nämnden vid ett kommande sammanträde. Rent undantagsvis händer det att nämnden bestämmer att muntlig förhandling ska hållas trots att mycket lite, eller nästan inget, talar för att påföljden skulle kunna bli uteslutning. Skälet är då att sakförhållandena i ärendet framstår som komplicerade, vildvuxna eller rent av näst intill obegripliga och att varken anmälarer eller advokaten i sina skrivelser har förmått skingra dunklet. Då kan en muntlig förhandling vara värdefull även om det kanske inte slutar med uteslutning.

När muntlig förhandling ska hållas, förordnar nämnden normalt en advokat som försvarare för den advokat som ska inställa sig inför nämnden. Det har mig veterligen inte hänt att advokaten inte har fått den han eller hon själv föreslagit förordnad. Den förordnade försvararen inger efter avslutat uppdrag sin

kostnadsräkning till nämnden, som beslutar om ersättningen. Denna betalas till försvararen av samfundet. Jag kan inte erinra mig att nämnden har "prutat" på någon kostnadsräkning. Försvararnas anspråk är vanligtvis klart återhållsamma. Nämnden kan i sitt beslut ålägga den anmälda advokaten att helt eller delvis återbetala försvararkostnaden till samfundet. Detta sker, i vart fall numera, regelmässigt om advokaten blir fälld och detta även om påföljden inte blir uteslutning utan någon annan mera allvarlig påföljd, exempelvis varning med straffavgift.

När muntlig förhandling ska hållas, ska styrelsen utse en advokat att "utföra den talan som föranleds av anmälan eller på annat sätt framkommen anmärkning". Den utsedda advokaten benämns ofta lite slarvigt internt i nämnden som "åklagaren", vilket emellertid ger en ganska bra bild av vilken roll den utsedda advokaten spelar vid den muntliga förhandlingen. Till "åklagare" utses undantagslöst någon advokat med omfattande erfarenhet antingen från arbete i styrelsen och/eller i disciplinnämnden.

Om det i ärendet finns en saklegitimerad anmälare bereds denne också tillfälle att närvara vid den muntliga förhandlingen. Under min tid i nämnden har det emellertid bara vid något eller några tillfällen hänt att en anmälare deltagit vid den muntliga förhandlingen.

En muntlig förhandling börjar vanligtvis kl. 9.15 men undantagsvis kl. 13.15. Förhandlingen inleds med att ordföranden kontrollerar att de som har kallats också är närvarande och att det inte föreligger något hinder för förhandlingen. Därefter erinrar ordföranden om att nämnden tillämpar förvaltningsrättsliga princi-

per och att den muntliga förhandlingen ska ses som ett komplement till den skriftliga handläggningen, att samtliga ledamöter redan har läst alla handlingar i ärendet och att "parterna" därför med fördel kan begränsa sig till det väsentliga och att allt som skrivits inte behöver upprepas. Nu är det ju så att den advokat som sitter inför

nämnden befinner sig i en minst sagt utsatt och pressad situation och är införstådd med att resultatet kan bli uteslutning ur samfundet. Och då har advokaten, naturligt nog, ofta svårt att begränsa sig när han eller hon ska tala för sin sak. De som inställer sig inför nämnden ges också generöst, ibland måhända väl generöst, utrymme att framföra det han eller hon vill. Det kan tilläggas att hela förhandlingen tas upp på ljudband och att förhandlingen följer en skriftlig förhandlingsordning som har tillställts advokaten redan i samband med kallelsen till nämnden.

Efter dessa "preludier" får "åklagaren", det vill säga samfundets representant, ordet för att redogöra för vad som läggs advokaten till last. Åklagaren gör

alltså det som kan liknas vid en sakframställning där anmärkningarna mot advokaten läggs fram. Det är verkligen ingen lätt uppgift att vara samfundets representant vid dessa muntliga förhandlingar inför nämnden och de som har haft uppgiften under min tid i nämnden har utan undantag gjort ett mycket gott och i förhållande till den anklagade advokaten väl avvägt arbete.

När samfundets representant är klar med sin sakframställning, går ordet till advokatens försvarare som lämnar en redogörelse för advokatens inställning till anmärkningarna. Beroende på vad saken gäller kan detta moment bli helt kort eller ta ganska lång tid. »

Det är inte alls ovanligt att man inledningsvis har haft en ganska bestämd mening men att man en halvtimme senare, när man har lyssnat på andra ledamöter, förstår att det nog är klokt att inte hålla fast vid det synsätt som man inledningsvis förfäktat. Det är faktiskt en rätt härlig känsla.

» **H**ärefter övergår förhandlingen till den del där frågor ska ställas till advokaten. Samfundets representant får börja fråga, därefter blir det försvararens tur och därefter har nämndens ledamöter möjlighet att ställa frågor till advokaten. Inom nämnden är det först ärendets referenter som får ställa frågor. Det säger sig självt att situationen för den anmälda advokaten inte alltid blir särskilt lustfylld.

När ingen har några frågor kvar att ställa är det dags för sammanfattningar eller pläderingar. Samfundets representant pläderar först varefter det är försvararens tur. Någon gång blir det replikskiften. Allra sist tillfrågas advokaten om han eller hon själv har något att tillägga. Någon gång har det hänt att advokaten har haft mycket på hjärtat men påfallande ofta säger advokaten att det inte finns något att tillägga. Härefter förklarar ordföranden att förhandlingen är avslutad och talar om att nämnden kommer att överlägga och att beslut kommer att meddelas under dagen alternativt att besked om tidpunkten för beslut kommer att ges under dagen.

Nämnden vill helst kunna meddela i vart fall beslut om vilken påföljden har blivit samma dag som den muntliga förhandlingen hålls. Om påföljden har blivit uteslutning ur samfundet förordnar nämnden i princip alltid samtidigt att beslutet genast ska verkställas. Beslutet ska då också genast delges samfundets ledamöter och rikets allmänna domstolar. Däremot är det långt ifrån alltid möjligt för nämnden att prestera en skriven motivering till beslutet samma dag som den muntliga förhandlingen har ägt rum och kanske gäller detta framför allt när det har funnits en eller flera skiljaktiga meningar. Hela beslutet med

nämndens motivering och eventuella skiljaktiga meningar meddelas då vid en senare tidpunkt.

Antalet ärenden där muntlig förhandling hålls har under senare år ökat markant. Under 2016 hölls det muntlig förhandling i inte mindre än åtta ärenden, vilket innebär att det

bara var fyra eller fem sammanträden det året där det inte var muntlig förhandling. Det året uteslöts också sex advokater ur samfundet, vilket är ett rekord som förhoppningsvis kommer att stå sig. 2019 hölls muntlig förhandling i fyra ärenden. Inget av dessa ärenden resulterade i uteslutning men i samtliga fyra ärenden blev påföljden varning med högsta möjliga straffavgift. De muntliga förhandlingarna belastar arbetet i nämnden i betydande, för att inte säga mycket betydande, grad. Dels tar den muntliga förhandlingen i sig normalt i stort sett en halv dag, vilket innebär att nämnden inte hinner med särskilt många andra ärenden den sammanträdesdagen, och dels är det

Jag inser mycket väl att det kan låta förskräckligt tråkigt att arbeta i nämnden men jag kan bara försäkra att så inte är fallet. Det är i själva verket jätteskoj även om just det ordet kanske är en smula opassande i ett sammanhang som i grunden är så allvarligt.

ofta fråga om komplicerade ärenden med ett omfattande skriftligt material. Sedan går det nog inte att komma ifrån att alla ledamöter lägger ner extra mycket tid och möda på dessa ärenden eftersom den påföljd som oftast blir aktuell är mycket dramatisk för den berörda advokaten, som dessutom mycket ofta överklagar uteslutningsbeslutet till Högsta domstolen. Till allt detta kommer att de muntliga förhandlingarna inte är särskilt lustbetonade föreställningar. I vart fall ibland finns det mer eller mindre ledsamma personliga förhållanden hos den berörda advokaten som starkt har medverkat till den situation som advokaten befinner sig i och man måste vara tämligen hårdhudad för att inte alls beröras av sådant. Att sedan nämndens praxis innebär att man

är mycket kallsinnig när det gäller att ta hänsyn till sjukdomar och personliga tillkortakommanden hos den berörda advokaten, är en annan sak.

Jag nämnde ovan att den advokat som utesluts kan överklaga beslutet till Högsta domstolen. Det är emellertid det enda beslut som en fälld advokat kan överklaga. Inte ens påföljden varning med högsta straffavgift kan en advokat överklaga. Däremot har Justitiekanslern, som enligt lag utövar tillsyn över advokatväsendet och som tillställs prövningsavdelningarnas och disciplinnämndens samtliga beslut, en vittgående rätt att överklaga. Om en prövningsavdelning har beslutat att inte hänskjuta ett ärende till disciplinnämnden kan Justitiekanslern begära att ärendet ska prövas av nämnden i plenum. Detta händer mycket sällan, kanske en gång om året. Dessutom kan Justitiekanslern överklaga samtliga beslut som har tagits av nämnden i plenum. Justitiekanslern kan alltså överklaga ett friande beslut i nämnden till Högsta domstolen och Justitiekanslern kan också exempelvis överklaga ett beslut som innebär varning och yrka att Högsta domstolen ska besluta att utesluta advokaten. Det är emellertid överhuvudtaget mycket ovanligt att Justitiekanslern överklagar nämndens beslut till Högsta domstolen.

Ja, ungefär så går det till i disciplinnämnden. En mera fullständig redogörelse skulle naturligtvis innefatta ett flertal nyanser och utvecklingar men målad med lite grövre pensel drag hoppas jag att läsaren har fått en hyggligt god bild av hur det går till. Jag inser mycket väl att det kan låta förskräckligt tråkigt att arbeta i nämnden men jag kan bara försäkra att så inte är fallet. Det är i själva verket jätteskoj även om just det ordet kanske är en smula opassande i ett sammanhang som i grunden är så allvarligt.

BÖRJE SAMUELSSON
Ordförande i disciplinnämnden

DISCIPLINNÄMNDEN 2019

Ordförande

Börje Samuelsson, Helsingborg.

Vice ordförande

Leif Ljungholm, Malmö.

Ledamöter valda av Sveriges advokatsamfundets fullmäktige

Staffan Bergqvist, Stockholm.

Charlotta Falkman, Stockholm.

Polyana Jensell, Göteborg.

Biörn Riese, Stockholm.

Anna Steén, Malmö.

Magnus Wallander, Stockholm.

Ledamöter utsedda av regeringen (offentliga representanter)

Barbro Holmberg, Stockholm.

Stefan Strömberg, Täby.

Per Westerberg, Nyköping.

Advokatsamfundets generalsekreterare

Mia Edwall Insulander.

Generalsekreteraren deltar i disciplinnämndens möten och har rätt att skriva sig skiljaktig.

Disciplinnämndens sekreterare

Sofia Rahm.

Stående från vänster: Anna Steén, Per Westerberg, Charlotta Falkman, Polyana Jensell, Biörn Riese, Leif Ljungholm, Sofia Rahm (disciplinnämndens sekreterare), Silvia Lim (föredragande i disciplinnämnden), Barbro Holmberg, Stefan Strömberg, Magnus Wallander.
Sittande från vänster: Staffan Bergqvist, Börje Samuelsson, Mia Edwall Insulander (generalsekreterare).

KORT OM DISCIPLINNÄMNDEN

Alla advokater ska i sin verksamhet iakttä god advokatsed. Vad som är god advokatsed avgörs av Advokatsamfundets disciplinnämnd och av dess styrelse. Utifrån disciplinnämndens beslut har vägledande regler om god advokatsed utvecklats. I reglerna behandlas bland annat vilka skyldigheter och rättigheter en advokat har i förhållande till sin klient och till sin klients motpart. Om disciplinnämnden anser att en advokat har brutit mot god advokatsed, kan nämnden besluta att tilldela advokaten en disciplinär påföljd.

Påföljderna är erinran, varning (som kan kombineras med en straffavgift om högst 50 000 kronor) och i de allvarigaste fallen uteslutning. Disciplinnämnden har även möjlighet att enbart göra ett uttalande.

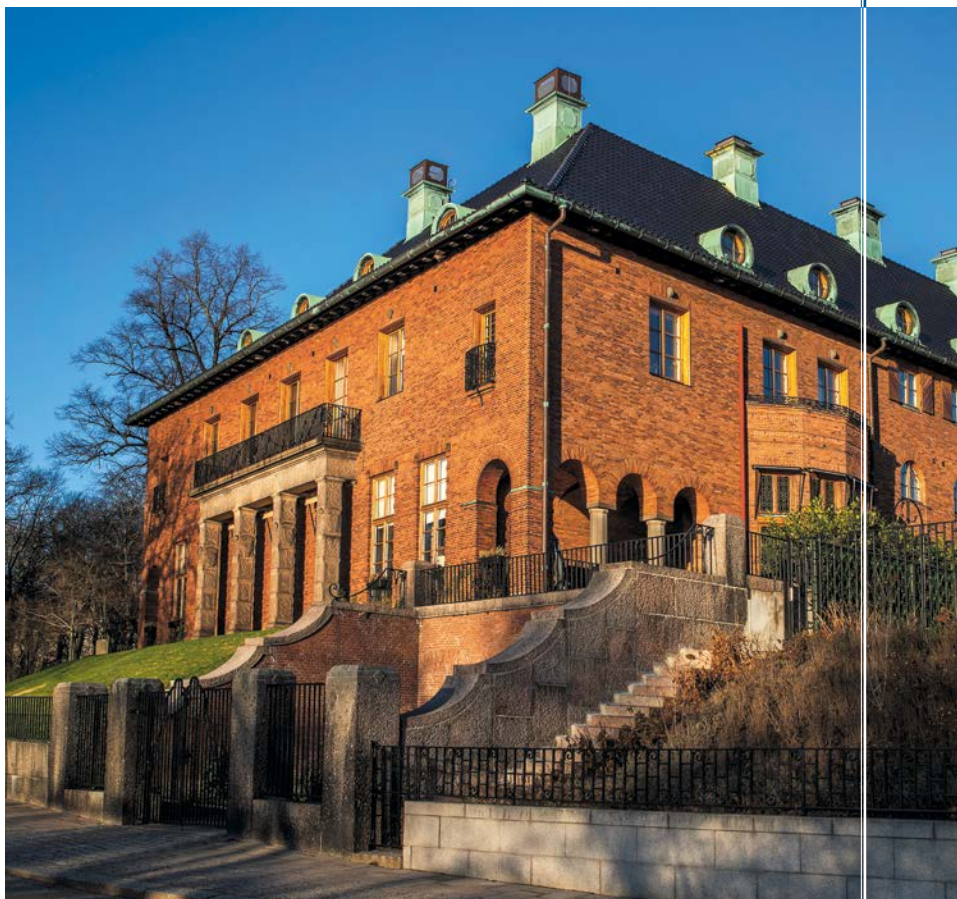
Disciplinnämnden består av elva ledamöter varav tre utses av regeringen (offentliga representanter). Nämnden är indelad i tre prövningsavdelningar. Justitiekanslern, som utövar tillsyn över Advokatsamfundet, kan i vissa fall begära om- eller överprövning av beslut av nämnden. En advokat som har uteslutits ur samfundet kan överklaga beslutet till Högsta domstolen.

Generalsekreteraren deltar regelbundet vid disciplinnämndens möten.

DISCIPLINVERKSAMHETEN 2019

Advokatsamfundets disciplinnämnd tog emot 456 anmälningar mot advokater under 2019. Det är 5 procent fler än under 2018; under samma tid ökade antalet advokater med drygt 2 procent. Advokatsamfundets styrelse tog också upp 53 disciplinärenden på initiativ av generalsekreteraren under 2019.

I ett längre perspektiv är trenden att disciplinmålningarna blir färre, trots att Sveriges advokatkår växer kraftigt. År 2000 kom 604 anmälningar in till disciplinnämnden, mot 456 anmälningar under 2019. Det innebär att antalet anmälningar under den tiden har minskat med 25 procent, trots att advoka-

terna har blivit 73 procent fler – från 3 535 advokater år 2000 till 6 119 advokater år 2019.

Totalt 636 ärenden behandlades inom disciplinnämnden under 2019. De flesta av ärendena avgjordes av någon av de tre prövningsavdelningar som finns inom disciplinnämnden. Disciplinnämnden i plenum avgjorde totalt 196 ärenden under 2019. Av dem ledde 129 ärenden till att advokaten fick en påföljd. I de flesta fall (75) blev påföljden för advokaten en erinran. Men 26 advokater fick varningar, och 28 advokater fick den näst strängaste påföljden, varning med straffavgift. Under 2019 uteslöts inte någon advokat ur Advokatsamfundet.

*Rakelkonferensen 2019,
den trettionde i ordningen,
lockade närmare 250
deltagare till Grand Hôtel
i Stockholm den 2 april.*

Nätverket Hilda stöder och utvecklar

Nätverket Hilda är och har varit viktigt för att stödja kvinnliga jurister i deras professionella utveckling. Under åren med Hilda har antalet kvinnliga chefer ökat kraftigt. Nätverket Hilda skapades 2006. Hildas grundare, som bestod av ett trettio-tal kvinnor från advokat kåren och rättsväsendet, konstaterade att rättsväsendet och advokat kåren går miste om en mängd skickliga jurister på ledande poster, eftersom många av de kompetenta kvinnorna inte får chefsuppgifter eller blir delägare på advokatbyråerna.

När Hilda bildades antogs programförklaringen att Hilda ska vara ett nätverk för att stödja

kvinnor i deras professionella utveckling inom advokat kåren och rättsväsendet. Hildas mål är att skapa förutsättningar för kvinnor att utvecklas i respektive yrke och därmed öka antalet kvinnliga chefer och delägare.

Ar 2016 visade två av varandra oberoende studier att Hilda och de två mentorprogrammen Ruben och Sofia hade påverkat kvinnliga jurister positivt i deras yrkeskarriär. Andelen kvinnliga chefer har ökat kraftigt inom juristyrkena under åren med Hilda. Skillnaderna är dock fortfarande stora mellan olika branscher och yrkesgrupper.

I nätverket ingår ett femtiotal framstående kvinnliga jurister från advokat kåren, rättsväsendet och förvaltningen.

Hilda driver flera olika projekt för att nå sitt mål (se nedan). ¶

Hildary består av lunchklubbar, frukostseminarier och andra tillställningar där kvinnliga jurister kan mötas, inspireras och utbyta erfarenheter samt lyssna till föreläsningar.

Ruben är ett nätverk av manliga jurister i ledande positioner inom advokat kåren, rättsväsendet och förvaltningen som vill stödja unga kvinnliga jurister att våga ta steget att bli chefer eller delägare.

Rakel är en årlig konferens om kvinnligt ledarskap. Konferensen brukar locka omkring 300 deltagare från rättsväsendet och advokat kåren.

Sofia är ett individuellt mentor- och praktikprogram för kvinnliga jurister som ger ökad insikt om chefsrollen inom olika delar av advokat kåren, rättsväsendet och förvaltningen, och som syftar till att motivera fler kvinnor att vilja bli chefer och delägare.

Ruben - mentorskap i grupp är ett mentorprogram som riktar sig till både kvinnliga och manliga jurister med det övergripande målet att genom diskussioner och utbyte av tankar och erfarenheter i grupp uppmuntra deltagarna att vilja bli chefer eller delägare.

David Miliband och IRC tog emot Stockholm Human Rights Award

Stockholm Human Rights Award, som delades ut för elfte gången, överlämnades av Sveriges advokatsamfundns generalsekreterare Mia Edwall Insulander och IBA:s ordförande Horacio Bernardes Neto vid en högtidlig ceremoni i Berwaldhallen den 4 november. Utmärkelsen tilldelades David Miliband och International Rescue Committee (IRC), den humanitära biståndsorganisation som han leder.

Mia Edwall Insulander välkomnade pristagaren och gästerna till prisceremonin och presenterade årets pristagare. Hon pekade på att rättsstaten och de mänskliga rättigheterna i dag är utsatta för flera olika hot, bland annat i form av protektionism, nationalism och populism, men också eskalerande militära konflikter, miljöförstöring och klimathot.

David Miliband tackade för priset som han sade sig ta emot för IRC:s 13 000 anställda och 15 000 volontärer i sammanlagt 40 länder i världen.

– Mitt budskap till er ikväll är att vi behöver er hjälp med att skydda och upprätthålla den idé om mänskliga rättigheter som var vägledande för det sena 1900-talets strävanden. Vi ser i dag en trefaldig kris runt om i världen, vilket gör kvälens pris ännu mer brännande. Priset är inte bara en ära. Det bör också ses som en uppmaning att samlas, sa David Miliband.

Kriserna är, enligt Miliband, för det första den enorma omfattningen av dagens flyktingkris, med 70,8 miljoner människor på flykt undan krig, förföljelse eller katastrofer. För det andra skapar dagens politiska spel en kris, där man tävlar om att lägga skulden på flyktingar, främlingar och andra utsatta grupper. För det tredje, menade David Miliband, har den humanitära sektorn hittills inte lyckats möta de utmaningar som situationen skapat. Priset kan fylla en viktig funktion genom att rikta sökarljuset på dessa kriser, sa David Miliband.

David Miliband avslöjade också att IRC skulle starta en verksamhet i Sverige, med ett kontor i Stockholm och en svenskspråkig webbplats, www.rescue-se.org.

SE FILMEN

Hela David Milibands tal filmades och hittas via qr-koden nedan.

Händelser under året

Nordiska generalsekreterare möttes i Stockholm

Advokatsamfundens generalsekreterare i Finland, Island, Norge och Sverige samlades den 28 januari till möte på Sveriges advokatsamfunds kansli. De nordiska advokatororganisationernas högsta verkställande tjänstemän diskuterade aktuella advokatfrågor.

Merete Smith, generalsekretær i Den Norske Advokatforening; Anne Ramberg, generalsekreterare i Sveriges advokatsamfund; Ingimar Ingason, framkvæmdastjóri för Lögmannafélag Íslands; Minna Melender, generalsekreterare i Finlands Advokatförbund.

Ny undersökning: fortfarande utsatts många för sexuella trakasserier

Närmare hälften av de svarande, och över hälften av kvinnorna, ansåg att det blivit lättare att tala om och säga ifrån mot kränkande särbehandling och sexuella trakasserier på arbetsplatsen efter uppropen #metoo och #medvilkenrätt. Det visade Advokatsamfundets undersökning, som genomfördes under våren 2019 tillsammans med undersökningsföretaget Novus, och som presenterades i maj. Trots, eller kanske på grund av, uppropen uppgav fortfarande 35 procent av kvinnorna inom advokatbyråvärlden att de någon gång eller flera gånger utsatts för sexuella trakasserier och

41 procent att de hade utsatts för kränkande särbehandling. 7 procent hade utsatts för sexuella trakasserier under det senaste året, och 12 procent för kränkande särbehandling.

Till skillnad från den förra undersökningen år 2017 gick enkäten denna gång också ut till män på advokatbyråerna. Svaren visade att även de fått uppleva såväl kränkande särbehandling som sexuella trakasserier. 17 procent av männen uppgav att de utsatts för kränkande särbehandling och 7 procent hade erfarenheter av sexuella trakasserier.

Levande legend besökte Advokatsamfundet

Den 6 maj fick Advokatsamfundet besök av en levande legend, när Ruth Bader Ginsburg, domare i USA:s högsta domstol sedan drygt 25 år, bjöds på middag i styrelserummet.

Under sina år i högsta domstolen har Ruth Bader Ginsburg konsekvent, och med lagen som redskap, arbetat för jämställdhet och minoritetsrättigheter. Ruth Bader Ginsburg, eller RGB som hon ofta kallas, var i Sverige för att ta emot Gilel Storch Award. Utmärkelsen delas ut till personer som genom framstående verksamhet har bidragit till att främja demokratiska, universella och humanistiska värden i Gilel Storchs anda. Under kvällen efter prisceremonin i Konserthuset besökte pristagaren Advokatsamfundet för en middag till hennes ära.

Niklas Orrenius fick samfundets journalistpris

Advokatsamfundets journalistpris 2019 delades ut vid Advokatsamfundets fullmäktigemöte den 13 juni i Stockholm. Pristagaren DN-journalisten Niklas Orrenius har under flera års tid skrivit om extremism, såväl högerextremism som islamism, och antisemitism.

Under våren och försommaren 2019 rapporterade han inifrån det krigsdrabbade Syrien och skildrade bland annat förhållandena i flyktinglägret al-Hol. Enligt priskommittén fick Niklas Orrenius priset "för sin förmåga att uthålligt och med både känslomässig närvaro och saklig distans återge fasansfulla situationer och berättelser, såsom intervjun med kvinnorna inifrån ISIS-lägret".

Åtgärder ska förbättra skatteprocessen och öka tilltron till domstolarna

Den 5 juni presenterades rapporten Åtgärder för att förbättra skatteprocessen i stora och komplicerade mål – ökad samsyn mellan inblandade parter.

Rapporten gavs ut gemensamt av Sveriges advokatsamfund, Skatteverket och förvaltningsdomstolarna och har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av advokater, domare från olika förvaltningsdomstolar och representanter från Skatteverket.

Syftet var att bidra till en enhetlig och förbättrad hantering av skattemålen.

I rapporten föreslås en rad åtgärder som kan förbättra hanteringen och öka förtroendet för domstolarna när det gäller hanteringen av skattemål.

Arbetsgruppen som utarbetade rapporten tillsattes efter en paneldiskussion under ett seminarium anordnat av Sveriges advokatsamfund och Stiftelsen Rättvis Skatteprocess om kvaliteten i skatteprocessen i förvaltningsdomstolarna i juni 2018.

» Mia Edwall Insulander ny generalsekreterare

Den 2 september tillträdde Mia Edwall Insulander som generalsekreterare för Sveriges advokatsamfund och efterträdde Anne Ramberg, som gått i pension.

– Jag ser fram emot att få vara den viktiga röst som Advokatsamfundet är i dag i den rättspolitiska debatten. Advokatsamfundets röst behövs, och jag kommer att arbeta för att samfundet ska fortsätta att vara en stark röst, sa Mia Edwall Insulander i ett uttalande.

Mia Edwall Insulander har varit ledamot av Advokatsamfundets huvudstyrelse. Hon har även varit engagerad i Advokatsamfundet innan dess, dels inom projektet Advokat i framtiden, dels i tidskriften Advokatens redaktionsråd. Hon har medverkat regelbundet som expert på familjerätt i TV4:s Nyhetsmorgon.

Justitie- och migrationsminister Morgan Johansson och avgående generalsekreteraren Anne Ramberg.

Advokaten 7/2019.

Ny vägledning om penningtvättslagen

Advokatsamfundets styrelse antog den 3 oktober en ny vägledning för advokater och advokatbyråer, som tar sikte på lagstiftningen om bekämpning av penningtvätt och terroristfinansiering. Den nya vägledningen ersatte en tidigare vägledning från 2017. Advokatsamfundets vägledning informerar om lagstiftningens innehåll och innebörd för advokatverksamheten och ger ledning i praktiska frågor. Vägledningen diskuterar också handlingsrekommendationer och tolkningsfrågor. Dessutom innehåller den information om förändringar i Advokatsamfundets tillsyn och möjligheter att ingripa mot advokater och advokatbolag vid tillämpning av penningtvättslagstiftningen.

Anne Ramberg firades av hundratals gäster

Närmare 350 personer från advokatkåren, rättsväsendet, förvaltningen, politiken, akademien och medierna samlades den 26 augusti i Advokatsamfundets hus och trädgård på Laboratoriegatan. I centrum för firandet stod avgående generalsekreterare Anne Ramberg som fyllde år och dessutom passade på att tacka för sig. Bland gästerna fanns inrikesminister Mikael Damberg, justitie- och migrationsminister Morgan Johansson, före undergeneralsekreteraren och rättschefen i FN ambassadör Hans Corell, hovrättspresidenten Anders Perklev och två tidigare justitieministrar, Thomas Bodström och Beatrice Ask. En hel rad av tidigare ordförande i Advokatsamfundet fanns också på plats.

Cocktail hos samfundet samlade 250 gäster

Drygt 250 gäster, huvudsakligen advokater, samlades på Advokatsamfundets kansli på cocktail den 8 oktober 2019. Gästerna fick träffa Advokatsamfundets nya generalsekreterare Mia Edwall Insulander och en mängd kolleger och dessutom vara med och inviga det stora glaskonstverket You, Me and the Rest of Us av Philip Baldwin och Monica Guggisberg, som hänger i Advokatsamfundets trapphall sedan slutet av sommaren.

Mia Edwall Insulander hälsade alla välkomna och fastslog att Advokatsamfundets fantastiska hus ska användas för möten och diskussioner. Hon välkomnade också synpunkter och idéer från alla ledamöter.

Så får advokater använda sociala medier i marknadsföringssyfte

Under slutet av året debatterades advokaters marknadsföring och framtoning i sociala medier flitigt. Mot bakgrund av debatten gjorde Advokatsamfundets styrelse den 5 december ett vägledande uttalande om hur advokater får och bör använda sociala medier för att marknadsföra sin verksamhet. I det vägledande uttalandet hänvisar styrelsen till reglerna om advokaters uppträdande och uttalanden i de vägledande reglerna om god advokatsed samt till bestämmelserna om marknadsföring i marknadsföringslagen. En advokats marknadskommunikation måste dessutom alltid vara förenlig med advokatens oberoende, integritet och tystnadsplikt.

Ulrika Öster, journalist, Tom Knutson, chefredaktör, och Magnus Andersson, journalist. På kansliet finns tidskriften Advokatens redaktion, som även är samfundets informationsavdelning. Redaktionen ansvarar, förutom för tidskriften Advokaten, för alla samfundets webbplatser, nyhetsbrev, pressmeddelanden, verksamhetsberättelser samt film- och bokproduktioner.

På kansliet ryms många aktiviteter

Advokatsamfundet har sitt kansli i Tryggerska villan på Norra Djurgården i Stockholm. Kansliet svarar bland annat för handläggningen av inträdes- och disciplinärenden samt konsumenttvistären den.

Dessutom ansvarar kansliet för advokatexamen.

Kansliet har också omfattande kontakter med sam-

fundets ledamöter och allmänheten för stöd och information.

Kansliets dagliga verksamhet leds av samfundets generalsekreterare som också är chef för kansliet. Kansliets grundläggande organisation och placering i Stockholm regleras i Advokatsamfundets stadgar 17 §.

Vid kansliet arbetar cirka 35 personer, varav 13 jurister. Juristavdelningen sysselsätter också fem administrativa assistenter. Avdelningen handlägger varje år över ett tusen ärenden inom det offentligrättsliga området. Den spelar också en betydande roll i remissarbetet, samt ger advokater stöd i yrkesfrågor.

Ekonomiavdelningen sysselsätter tre personer, som svarar för löner, avgifter, bokföring och liknande. Ekonomichefen ingår dessutom i samfundets försäkringsgrupp.

Registraturen, med tre personer anställda,

fungerar som stödfunktion till Advokatsamfundets alla delar, med matrikeln som ett nav i verksamheten.

Även kursavdelningen sysselsätter tre personer, som tillsammans administrerar över 160 kurs-tillfällen per år, med över 5 000 deltagare.

På kansliet finns också tidskriften Advokats redaktion med tre medarbetare. Redaktionen ansvarar, förutom för tidskriften, för alla samfundets webbplatser, nyhetsbrev, verksamhetsberättelser, bokproduktioner samt annan information.

Även Juridiska biblioteket har sina lokaler i samfundets hus. Här arbetar en bibliotekarie.

Till allt detta kommer reception, fastighetskötsel och övriga administrativa funktioner. ¶

SE FILMEN

Följ med in bakom dörrarna – använd qr-koden nedan.

Kammarrättsassessor Hannes Grufman.
Vid kansliet arbetar tretton jurister.

**VERKSAMHETS-
BERÄTTELSEN 2019
SOM PDF**

Använd qr-koden
nedan eller besök
Advokatsamfundets
webbplats för att ta
del av den fullständi-
ga digitala verksam-
hetsberättelsen.

Sveriges advokatsamfund

Verksamhetsberättelse 2019

ANSVARIG UTGIVARE Mia Edwall Insulander
REDAKTÖR Tom Knutson
FORM OCH LAYOUT Tidningsmakarna AB
FOTO Micke Lundström (där ej annat anges)
KORREKTUR Klara ord HB
TRYCK Lenanders Grafiska, Kalmar 2020
PAPPER Multioffset

SVERIGES ADVOKATSAMFUND
LABORATORIEGATAN 4, BOX 27321, 102 54 STOCKHOLM
TELEFON 08-459 03 00 TELEFAX 08-660 0779
E-POST INFO@ADVOKATSAMFUNDET.SE
WWW.ADVOKATSAMFUNDET.SE